

УДК 341.162

DOI <https://doi.org/10.32841/ILA.2020.24.18>**МАЛИК К. Р.,**

студент міжнародно-правового факультету

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ЗАХИСТ ПРАВ ТА СВОБОД ДИТИНИ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ РОБОТИ ДИТЯЧОГО ФОНДУ ООН (ЮНІСЕФ)

Анотація. Стаття присвячена висвітленню особливості функціонування та проблем у діяльності міжнародної організації ООН ЮНІСЕФ. Розкрито основні положення та завдання організації та її роль у міжнародній соціальній політиці у країнах світу. Автор статті розглянуто основні недоліки роботи ЮНІСЕФ та заходи, які вживаються керівництвом щодо їх вирішення. Проаналізувавши дослідження, автор дійшов висновку, що для вирішення проблем у діяльності організації необхідно більш точно розмежувати стан партнерських відносин з організацією; більш лояльно ставитися до політики держав та не зачіпати урядових партнерів щодо недосконалої соціальної політики у сфері захисту прав та інтересів дітей. Автор зазначає, що у деяких сферах своєї діяльності ЮНІСЕФ більше піддається орієнтації на результат управління, а не на управління на основі результату, що є причиною зародження слабких сторін організації та менш стійких програм діяльності. Автор зазначає, що іноді недосконалий аналіз ризиків та оцінка вартості сфер діяльності робить програми менш результативними та провальними. Недосконалий відбір персоналу нерідко втягує ЮНІСЕФ у скандальні дискусії. Інколи діти потерпають від насилля та домагань з боку миротворців, працівників організації, керівників, які зловживають службовим положенням, що негативно позначається на репутації Фонду та призводить до скорочення фінансування з боку уряду і партнерів.

Ключові слова: захист дітей, соціальні програми, експлуатація дітей, зловживання положенням, проблеми функціонування, міжнародна організація, служба.

Постановка проблеми. Проблема захисту прав та інтересів дітей привертає все більшу увагу світової спільноти, про що свідчать скликання спеціальних сесій Генеральної Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй, проведення міжнародних конференцій, всесвітніх кампаній. Однак досі навіть на міжнародному рівні ці права і інтереси не отримали належного і надійного захисту. У зв'язку з цим привертають до себе увагу ті міжнародні організації, які покликані охороняти і захищати інтереси дітей. Однією з таких організацій і є Дитячий фонд ООН, який активно співпрацює в досліджуваній сфері не тільки з міжурядовими і неурядовими міжнародними організаціями, але і з урядами низки країн із метою захисту прав та інтересів дитини.

Всебічне дослідження діяльності цієї організації як самостійна теоретична проблема завжди було в центрі уваги як вітчизняних, так і зарубіжних учених. Водночас детальне дослідження діяльності ЮНІСЕФ не тільки представляє можливість отримання знань про розвиток інституту прав дітей, в якому безпосередню участь брав і бере Дитячий фонд ООН, але і дає змогу глибше зрозуміти тенденції інтенсивного розвитку і кодифікації міжнародно-правових норм, що регулюють відповідні правовідносини у сфері прав дітей, а також показує недоліки в діяльності цієї організації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Фундаментальні дослідження в галузі міжнародного публічного права з актуальних проблем міжнародного права, права міжнародних організацій здійснювали вітчизняні та зарубіжні науковці, такі як: Є.А. Бикова, А.В. Бутин, Н.М. Градецька, І. Бородін, К.Г. Волинка, А. Желаннова, Н.Б. Крилов, К.Б. Левченко, К.А. Бекашев, Л.О. Рибинська, С.В. Романцова, О.П. Мирошниченко, С. Щеглова, М. Бочан, С. Дацюк, М. Сніжкота інші.

Метою статті є дослідження місця і ролі ЮНІСЕФ у сфері розвитку захисту прав та інтересів дітей; аналіз проблемних сфер діяльності організації; розроблення конкретних пропозицій, спрямованих на підвищення ефективності дій з охорони та захисту прав і інтересів дітей під час співробітництва між державами та міжнародними міжурядовими і міжнародними неурядовими організаціями.

Виклад основного матеріалу. На тлі мінливого світового порядку у 1989 році світові лідери зібралися разом і взяли на себе історичне зобов'язання перед дітьми світу. Вони пообіцяли кожній дитині захищати і здійснювати свої права, прийнявши міжнародно-правову основу – Конвенцію Організації Об'єднаних Націй про права дитини від 20.11.1989 (далі – Конвенція). У цьому договорі міститься глибока ідея: діти – це не просто об'єкти, що належать їхнім батькам і для яких приймаються рішення; діти – це не дорослі, які навчаються; швидше за все, вони люди й особистості зі своїми правами. Відповідно до Конвенції, дитинство відокремлене від дорослого життя і триває до 18 років; це особливий, захищений час, у який дітям потрібно дати можливість рости, вчитися, грати, розвиватися і процвітати з гідністю [1]. Конвенція стала одним із найбільш ратифікованих договорів із прав людини в історії і допомогла змінити життя дітей.

Як відзначає А. Желаннова, «протягом тисячоліть діти завжди розглядалися як члени суспільства в майбутньому. І лише зі становленням уявлень про самоцінності людської особистості у них стали бачити не тільки об'єкт виховного впливу, а й рівноправного партнера суспільних відносин» [6, с. 11].

М. Бочан зазначила: «Захист прав дитини є одним із найважливіших у світі, адже ставлення до дітей, рівень їхньої безпеки та захищеності у державі, стан їхнього всебічного розвитку є одним із показників цивілізованості та гуманності суспільства» [12].

Проте, незважаючи на цей прогрес, Конвенція досі не реалізована повною мірою, широко не відома та незрозуміла. Мільйони дітей продовжують страждати від порушень своїх прав, коли їм відмовляють у належному медичному обслуговуванні, харчуванні, освіті та захисті від насильства.

Дитинство раніше переривається, коли діти змушені кидати школу, виконувати небезпечну роботу, виходити заміж, битися у війнах або сидіти в тюрмах для дорослих. А глобальні зміни, такі як зростання цифрових технологій, зміна навколишнього середовища, затяжні конфлікти та масова міграція, повністю змінюють дитинство. Вони позбавляють права на освіту і розвиток, впевнені у Save the Children. Також їх фактично позбавляють права бути дитиною [17].

Саме для вирішення даних проблем і виник Дитячий Фонд ООН, який став важливим чинником політичного і правового життя сучасних країн, інструментом впровадження міжнародно-правових стандартів забезпечення прав дітей в такому політично непростому контингенті, який існує у світі. Також він став об'єктом дослідження багатьох науковців, які змогли довести його важливість на тлі сучасних реалій.

Дитячий фонд ООН (United Nations Children's Fund; UNICEF) – міжнародна організація, що діє під егідою Організації Об'єднаних Націй. Організація уповноважена захищати права кожної дитини всюди, особливо найбільш знедолених, а також вона є єдиною організацією, спеціально названою в Конвенції про права дитини як джерело експертної допомоги і порад.

Без перебільшення можна сказати, що захист дітей є актуальним у теперішньому суспільстві. Наприклад, сфера «право на свободу від сексуальної експлуатації» досліджена багатьма науковцями, адже із розвитком демократії, посиленням захисту прав і свобод людини відбулося переосмислення важливості й нагальності всебічного захисту дітей від проявів сексуального насильства.

Як зазначає у своєму дослідженні С.В. Романцова, «недостатня ефективність реагування на прояви сексуального насильства щодо дітей тісно пов'язана з підвищеною латентністю цього виду злочинних проявів, браком обізнаності спеціальних суб'єктів запобігання з особливостями проявів сексуального насильства щодо дітей, несвоєчасним виявленням дітей – потенційних жертв сексуального насильства, неналежним функціонуванням механізму взаємодії тощо» [11, с. 109].

Проте, незважаючи на бездоганну репутацію, чітко організовану внутрішню і зовнішню діяльність, організація все ж має темний бік. Неодноразово ЮНІСЕФ та її філії в багатьох країнах світу фігурували в численних скандалах, таких як фінансові махінації, корупція, нецільове використання гуманітарної допомоги, сексуальна експлуатація дітей зі сторони миротворців ЮНІСЕФ, незаконна порноіндустрія із залученням неповнолітніх дітей, педофілія та інше.

Однак ще гіршою є проблема сексуального домагання, а іноді навіть і сексуального насильства щодо дітей з боку миротворців ООН у світі, адже

ЮНІСЕФ працює над захистом дітей і жінок від гендерного насильства, зосереджуючи свої зусилля на трьох сферах: запобігання, захист та відновлення.

Термін «сексуальне домагання» впливає з Директиви про сексуальні домагання в миротворчих та інших польових місіях Організації об'єднаних націй і означає «будь-яке небажане залицяння, прохання про сексуальні послуги або іншу словесну чи фізичну поведінку сексуального характеру». Сексуальні домагання можуть включати «вимоги (прямі або непрямі прохання) сексуальних послуг в обмін на сприятливе ставлення; використання грубих або непристойних висловів чи жестів; навмисний і небажаний фізичний контакт, зокрема доторки та обмацування, або небажану фізичну близькість; коментарі (усні чи письмові), жести чи фізичні дії, що сприймаються як такі, що викликають приниження чи збентеження». Перелік не є вичерпним [2].

Проблема сексуального насильства над дітьми з боку співробітників міжнародних місій у період збройних конфліктів останнім часом нерідко стає предметом дискусій в ООН. Річ у тому, що упродовж декількох останніх років непоодинокими є випадки, пов'язані з фактами сексуального насильства над неповнолітніми дітьми з боку «блакитних касок» [5, с. 232].

У 2006 р. колишній Генеральний секретар ООН К. Аннан прийняв рішення створити спеціальну Групу правових експертів, яка безпосередньо займається розслідуванням випадків сексуальної експлуатації в миротворчих операціях. До цієї групи увійшли представники Австралії, Нігерії, Сінгапуру і США. Одним із завдань Групи стало вироблення рекомендацій щодо запобігання та припинення сексуальних злочинів, що вчинені представниками миротворців під час місій ООН. Йшлося про стандартизацію правил, які забороняють сексуальну експлуатацію і сексуальні зловживання для всіх категорій миротворчого персоналу. Було рекомендовано посилити індивідуальну відповідальність миротворців шляхом притягнення їх до дисциплінарної, кримінальної відповідальності, а також застосування до них фінансових санкцій [3, с. 95].

ООН заснувала у своїх миротворчих місіях дисциплінарні підрозділи для припинення сексуальних домагань з боку миротворців. До них можна звернутися зі скаргою на протиправну поведінку «блакитних касок». Підрозділи проводять спеціальні заняття для персоналу ООН про норми поведінки, передбачені кодексом миротворця. Ці норми забороняють миротворцям вступати у сексуальні відносини з особами молодше від 18 років. Усім співробітникам ООН рекомендовано утримуватися від яких-небудь сексуальних стосунків із місцевим населенням [16, с. 329].

Створення таких спеціальних підрозділів, які займалися би питаннями розслідування і надання допомоги жертвам сексуальної наруги під час збройних конфліктів, потрібне в усіх миротворчих і спеціальних операціях (місіях) ООН. Одним з основних напрямів роботи цих структур має бути тісна взаємодія з національними правоохоронними органами з метою оперативного виявлення і запобігання таким порушенням [4, с. 35].

Так, у липні 2007 р. в ООН вирішили призупинити діяльність марокканського контингенту Місії ООН у Кот-Д'Івуарі у зв'язку із звинуваченнями в сексуальній експлуатації місцевого населення. Марокканський батальйон (близько 8000 «блакитних касок») був другим найбільшим контингентом Місії після Бангладеш, уведеним у країну у 2003 р. для підтримки миру між повстанцями на півночі й урядовими військами на півдні країни. Такі самі приклади спостерігалися в Гаїті, Ліберії. За матеріалами інформаційного агентства «Бі-бі-сі», в ході збройних зіткнень у Гаїті неповнолітні дівчата регулярно займалися сексом із солдатами в обмін на їжу [8, с. 154].

За результатами виконаної роботи Генеральний секретар ООН зазначив, що в центральних установах і на місцях було докладено значних зусиль із запобігання сексуальній експлуатації та сексуальному насильству. Було вжито таких запобіжних заходів, як: навчання і просвітницька робота, покращення структури і механізмів звітності, поширення інформації, проведення агітаційної роботи як із персоналом ООН, так із місцевим населенням щодо боротьби із проституцією і торгівлею сексуальними послугами, розроблення програми підвищення добробуту й організації відпочинку [5, с. 234].

Що стосується боротьби із сексуальними домаганнями з боку миротворчого контингенту щодо дітей, то в цьому аспекті до найбільш дієвих заходів профілактики належать: частіша ротація контингенту і застосування необхідних адміністративних, дисциплінарних, фінансових і, у разі потреби, кримінальних санкцій з метою недопущення порушень міжнародно-правових норм; формування спеціальних миротворчих корпусів зі складу елітних військ збройних сил країн – учасників ООН; забезпечення на національному рівні застосування суворих заходів покарання за подібні діяння шляхом укладення спеціального договору про зобов'язання зняття імунітету з осіб, що вчинили зазначені злочини [7, с. 19].

Загалом у всьому світі миротворці ООН здійснили близько 2 тисяч сексуальних насильств, в тому числі й щодо дітей. Такі дані оприлюднило агентство Associated Press (далі – AP), при цьому зазначивши, що лише незначна частина злочинців була покарана. Важливим у цьому разі є і те, що юридично ООН не може вплинути на ситуацію, оскільки покарання має здійснюватися на розсуд країн, в яких перебувають миротворчі війська. Під час розслідування AP запросило інформацію про випадки насильства серед миротворців у 23 країн, і лише в деяких випадках агентство отримало відповіді, при цьому імена підозрюваних не називалися.

Важливим для ЮНІСЕФ під час вирішення питання сексуальної експлуатації дітей стало те, що такі правопорушення певним чином завдають збитків її іміджу і репутації. За останні декілька років прийнято відповідні резолюції, що накладають підвищену відповідальність на посадовців ООН. Посадовці, персонал, експерти, що беруть участь у місіях ООН, за жодних обставин не повинні звільнятися від наслідків злочинних діянь, здійснених ними у своїх місцях служби [5, с. 234].

Так, у Парижі (Франція) 06.02.2007 відбулася міжнародна конференція, присвячена проблемі участі дітей у збройних конфліктах, і більш ніж 70 держав – учасників цієї конференції прийняли так звані положення і рекомендації під назвою «Паризькі принципи». Ця угода не має обов'язкової юридичної сили, але вона являє собою спробу мінімізувати вплив негативних наслідків збройних конфліктів на життя дітей, заклик до запобігання участі дітей як посильних, розвідників, сексуальних рабів і, нарешті, солдатів. Це заклик до держав, що беруть участь у військових діях, переглянути своє національне законодавство і привести його у відповідність із міжнародно-правовими стандартами, до яких належить головний документ у сфері захисту прав дитини – Конвенція 1989 р. [10, с. 14].

Також можемо відзначити ще одну гучну справу, що сколихнула весь світ, адже миротворці ООН в Центральноафриканській Республіці (далі – ЦАР) вкотре зіткнулися із звинуваченнями в сексуальному насильстві. Цього разу, як повідомила правозахисна організація «Міжнародна амністія», жертвою свавілля з боку «блакитних касок» нібито стала 12-річна дівчинка. В іншому інциденті миротворці нібито вбили 16-річного юнака та його батька.

У березні 2017 року розслідування шведського телебачення Uppdrag Granskning (Mission Investigate) показало, що деякі з дітей, які імовірно знаходяться під опікою ООН, були бездомними, не ходили до школи та були змушені заробляти на життя на вулиці, незважаючи на обіцянки ООН про захист. Репортер з розслідування виявив кілька хлопчиків, які стверджували, що піддавалися сексуальному насильству з боку французьких солдатів [14]. Агентство вперше піддалося публічній критиці за те, що воно не подбало про дітей, які стали жертвами передбачуваного насильства в ЦАР в 2015 році. Критика з приводу цього питання виникла на підґрунті порушення приписів Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Незалежна комісія, яка встановила нездатність ООН відреагувати на твердження про те, що французькі миротворці піддавали дітей сексуальному насильству в країні, ЮНІСЕФ і співробітники з прав людини в ЦАР не змогли забезпечити дітям медичну та гуманітарну допомогу і «не вжили кроків для захисту інших жертв».

У 2018 році один із провідних борців за права дітей, колишній консультант ЮНІСЕФ, координатор досліджень Комісії з проблем дітей і насильства у Великобританії Пітер Ньюелл, який допомагав урядам усього світу вирішити проблему жорстокого поводження з дітьми, був поміщений у в'язницю за зґвалтування 13-річного хлопчика [15]. Жахливі сексуальні зазіхання мали місце протягом трирічного періоду в 1960-х роках, але стали відомі тільки після поліцейського розслідування у 2017 році. Зловживаючи своїм становищем, він експлуатував дітей у цілях задоволення сексуальних потреб.

У 2020 році у Демократичній Республіці Конго (далі – ДРК) так звані працівники ЮНІСЕФ, за повідомленнями, вчинили насильство щодо враз-

ливих жінок в Республіці Конго. Загалом 51 жінка стверджували, що піддавалися сексуальній експлуатації або сексуальному насильству з боку в основному чоловіків-іноземців, які називали себе працівниками з надання допомоги з ЮНІСЕФ. Ці вчинки характеризуються як злочини згідно зі Стамбульською конвенцією, Конвенцією Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та інших міжнародно-правових актів.

З огляду на цю проблематику, світове співтовариство має зрозуміти, що міжнародно-правові норми, стандарти і рекомендації, які стосуються забезпечення захисту вразливих груп населення (до яких належать і діти), є обов'язковими для виконання. І лише неухильне слідування цим нормам допоможе чітко дотримуватися та забезпечувати усі права людини і громадянина, особливо дітей.

Як показує практика, законодавство великої кількості держав було змінено та покращено з метою приведення його у відповідність із Конвенцією. Наявність міністерств і комісій (рад), що несуть відповідальність за дітей в урядах таких країн, як Ангола, Непал, Уругвай, Ефіопія, Шрі-Ланка, викликає певний оптимізм. Слід особливо відзначити роботу так званих міжміністерських комітетів, що мають мандат на ведення спеціальних розслідувань справ, пов'язаних із забезпеченням прав дітей [5, с. 233]. Важливим і влучним у цьому разі буде скасування недоторканності миротворців ООН [17]. Прихильники цього заходу звинувачують солдатів ООН у тому, що вони скористалися слабкістю виснажених війною і голодом дітей, пропонуючи їжу в обмін на інтимні контакти.

Позитивний розвиток у питаннях захисту та дотримання прав дітей є можливим лише за спільної діяльності та встановлення партнерських зв'язків між державами, а в державах – між міністерствами, різноманітними установами місцевих органів і громадських структур та організацій, незалежними недержавними організаціями, групами громадянського суспільства і, звичайно, зі ЗМІ [5, с. 234].

Отже, захист дітей є важливим компонентом правового суспільства і, як слушно вказував Л.Ф. Євменов у своїх дослідженнях, «немає і не може бути чітких індивідуальних людських прав. Права не народжуються, і не проявляються, і не реалізуються, і не розвиваються поза сім'єю, родом, племенем, общиною, поза найближчим оточенням, поза соціальними групами, поза суспільством». Іншими словами, науковець пояснював одну із своїх гіпотез, котра на той час була не до кінця зрозумілою суспільству: «Історія вказує на еволюцію прав людини у бік колективних прав» [13].

Сьогодні ЮНІСЕФ як світова спільнота як ніколи змогла усвідомити факт того, що будівництво кращого майбутнього починається саме з дітей, із забезпеченням їм таких умов, за яких діти оточені турботою і любов'ю, їх здоров'ю нічого не загрожує, а права на освіту та безпеку забезпечені повною мірою. Фонд забезпечує дітям захист, допомагає їм вижити і роз-

виватися. ЮНІСЕФ і до сьогодні зберігає вірність меті надання цих можливостей в інтересах створення для дітей кращого майбутнього.

Дитячий фонд ООН визнав недоліки в наданні гуманітарної допомоги дітям, які стверджували, що були зґвалтовані і піддалися сексуальному насильству з боку французьких миротворців в ЦАР. Заява ЮНІСЕФ у Нідерландах 2018 року є першим публічним визнанням недавньої нездатності агентства надати підтримку деяким жертвам передбачуваних зловживань з боку миротворців в африканській країні. Це відбувається через те, що цей сектор допомоги та сама ООН стикаються зі зростаючою увагою до своїх власних співробітників у боротьбі із внутрішніми сексуальними проступками. ЮНІСЕФ було доручено завдання контролювати підтримку дітей, які заявили, що стали жертвами насильства з боку миротворців.

Організація офіційно заявила про порушення, публічно вибачилася та уточнила, що ці працівники спекулювали своїм становищем та схилили до насилля жінок під егідою благодійної організації. У своєму публічному зверненні щодо цього питання ЮНІСЕФ заявила: «Наша команда на місці проводить ретельну оцінку фактів, і до неї приєднуються додаткові колеги, які будуть шукати більш детальну інформацію про те, що сталося. Ми будемо координувати свої дії з іншими агентствами ООН і партнерами з числа NGO. У нас немає терпимості до сексуальної експлуатації та наруги, і ми серйозно ставимося до всіх звинувачень у неправомірній поведінці, і це буде мати серйозні наслідки для будь-якого персоналу, який, як було встановлено, піддавався сексуальному насильству. Експлуатація вразливих жінок гідна осуду, і ті, хто робить такі дії, повинні понести відповідальність. Ми закликаємо всіх потерпілих заявити про себе і просимо всіх, хто знає про неправомірні дії, пов'язаних з операціями ЮНІСЕФ, повідомити про це. За останні два роки ми активізували наші зусилля щодо запобігання сексуальній експлуатації та нарузі та реагування на них, ставлячи жертви на перше місце. Нашими головними пріоритетами є надання допомоги жертвам, забезпечення швидких і орієнтованих на потерпілих розслідувань; перевірка і навчання персоналу і партнерів; встановлення безпечних та доступних каналів звітності. У ДРК ЮНІСЕФ створив механізми звітності, які є безпечними, доступними і чутливими для дітей і жінок. Крім того, ЮНІСЕФ організував для своїх партнерів обов'язкову підготовку з питань запобігання сексуальній експлуатації та нарузі. Зрозуміло, що цього недостатньо. Нам потрібно робити більше, особливо на рівні спільноти. Ми прагнемо працювати в тісній співпраці зі спільнотами по всій ДРК, щоб покласти край таким зловживанням і створити безпечне середовище, в якому жертви зможуть заявити про себе» [20].

ЮНІСЕФ також працює зі своїми партнерами з ООН над остаточним доопрацюванням протоколу за звинуваченнями в сексуальній експлуатації та сексуальній нарузі, який пропонує загальний підхід, включаючи звітність, навчання персоналу, розслідування, допомога жертвам та оцінку ризиків [9, с. 79].

Отже, нині ЮНІСЕФ бореться з сексуальними домаганнями з допомогою чітких політичних заборон, профілактичних заходів (таких як обов'язкове навчання), розслідування та дисциплінарних заходів, а також допомоги жертвам (юридична, психосоціальна, медична допомога, вирішення конфліктів та підтримка, орієнтована на безпеку).

Також у лютому 2018 року ЮНІСЕФ оголосив про додаткові заходи щодо запобігання, повідомлення і реагування на всі форми домагань на робочому місці, включаючи зловживання владою. Ці заходи включають [19]:

1) поліпшення перевірки персоналу і перевірки нових співробітників, включаючи професійні перевірки, перевірку минулого і судимості. Крім того, створюється спеціалізована довідково-інформаційна служба ООН, частиною якої є ЮНІСЕФ;

2) наймання цільової групи із зовнішніх і внутрішніх радників, в тому числі представників жіночих організацій ООН та інших організацій, приватного сектору і громадянського суспільства, яка вивчатиме практику ЮНІСЕФ як щодо домагань на робочому місці, так і щодо сексуального насильства та експлуатації, і дасть рекомендації про те, як ЮНІСЕФ поліпшити свою культуру і політику;

3) запуск нових способів повідомлення про події та отримання етичної, юридичної та медичної підтримки, а також консультаційних послуг. До них відносяться нова внутрішня веб-сторінка із кнопкою, яка одним клацанням миші дозволяє співробітникам ЮНІСЕФ попередити керівників про те, що проблема існує в конкретному офісі (філії) [18];

4) розширення онлайн-навчання ЮНІСЕФ по боротьбі з домаганнями для включення обов'язкового очного навчання для всіх співробітників;

5) запуск онлайн-інструментів і відкритих бесід щодо надання співробітникам можливості висловлювати свою думку.

Отже, ЮНІСЕФ прагне в ході всіх гуманітарних акцій сприяти здійсненню прав людини за допомогою стратегії розроблення програм на основі поваги до прав людини. В рамках цього підходу виявляються правовласники і їхні права, а також відповідальні особи і їхні зобов'язання.

Також важливо пам'ятати, що стратегія розроблення програм на основі дотримання прав людини повинна бути адаптована до особливостей гуманітарних ситуацій, і в ній повинні знайти відображення, зокрема, додаткові проблеми, що виникають в складних гуманітарних ситуаціях.

Висновки. Отже, незважаючи на певні недоліки, ЮНІСЕФ слід вважати однією з найбільш важливих і найбільш ефективних організацій ООН у галузі допомоги захисту дітей. Її цільова група, вибір секторів та ефективна реалізація на районних та місцевих рівнях в більшості країн, що розвиваються, надали державам допомогу та соціальне забезпечення захисту дітей, жінок та інших меншинств, тоді як держава не могла цього зробити.

У своїй діяльності ЮНІСЕФ активно удосконалює базову структуру та розробляє відповідні програми для забезпечення кращого функціонування організації. Вживаються додаткові заходи щодо запобігання, повідомлення і реагування на всі форми домагань на робочому місці, включаючи зловживання владою. Також організація веде активну політику щодо боротьби з будь-якою експлуатацією дітей, жінок та інших осіб, які потребують допомоги. У своїй стратегії розвитку удосконалює програми щодо захисту дітей, допомоги особам у зонах надзвичайних ситуацій, залучаючи більш дієві ресурси, новітні технології та висококваліфікованих спеціалістів, які виконують контролюючу та координуючу функції щодо відділень, філій організацій держав-членів по всьому світі.

Література:

1. Про права дитини: Конвенція, ратифікована Постановою ВР № 789-XII від 27.02.91. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення 22.11.2020 р.)
2. Про сексуальні домагання в миротворчих та інших польових місіях ООН: Директива Департаменту миротворчих операцій ООН. 2003. URL: https://police.un.org/sites/default/files/directive_on_sexual_harassment_in_united_nations_peacekeeping_and_other_field_missions_for_military_members_of_national_contingents_military_observers_and_civilian_police_officer.pdf
3. Быкова Е. А. Международно – правовой механизм контроля за соблюдением обязательств государств в области защиты прав ребенка. *Вестник Московского государственного университета. Серия И: Право.* 2004. № 2. С. 95–106.
4. Бутин А.В., Лапатников В.А. Некоторые аспекты права вооруженных конфликтов : учеб. пособ. - Новгород, 2003. 98 с.
5. Градецька Н.М. Проблеми дітей та захист їх прав у збройних конфліктах. *Держава та регіони. Сер. Право.* 2012. № 2. С. 232–234
6. Желаннова А. Права ребенка: из истории и предьстории. *История.* 1997. № 21. С. 10-13.
7. Лукьянцев Г.Е. Дети в вооруженных конфликтах. *Правозащитник.* 2000. № 2 (24). URL: <http://www.hrdjournal.com/articles/156#pagetop>
8. Мирошниченко О.П. Современные тенденции защиты прав детей во время вооруженных конфликтов. Спец. выпуск. СПб.: Россия – Нева, 2001. С. 154-159.
9. Мохаммад Абдель Карім Мусса Аль – Нсур. Міжнародно-правовий захист прав жінок і дітей у період кризових ситуацій: дис. канд. юрид. наук.: 12.00.11. Харків, 2002. 215 с.
10. Рахимов С.Ф. Международно-правовая защита детей в период вооруженных конфликтов в деятельности международных организаций и в практике международных уголовных судебных органов: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.10 / ГОУВПО «Казан. гос. ун-т им. В. И. Ульянова – Ленина». Москва, 2010. 27 с.
11. Романцова С.В. Кримінологічна характеристика осіб, які вчиняють сексуальне насильство щодо дітей. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. «Право».* 2015. Вип. 34. Том 3. С. 48–51.

12. Бочан Марія. Проблеми захисту прав дитини в Україні. Актуальна юриспруденція: інтернет – конференція: веб – сайт. 2014. URL: http://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=937%3A251114-24&catid=109%3A1-1214&Itemid=135&lang=ru (дата звернення 23.11.2020 р.)
13. Сніжко М. Захист прав дітей в Україні з урахуванням міжнародних договорів з питань сімейного права: веб – сайт. URL: <http://justinian.com.ua/article.php?id=3163> (дата звернення 21.11.2020 р.)
14. Інформаційний ресурс: веб – сайт. URL: <https://www.theguardian.com/global-development/2018/feb/13/unicef-admits-failings-with-child-victims-of-alleged-sex-abuse-by-peackeepers> (дата звернення: 22.11.2020).
15. Інформаційний ресурс: веб – сайт. URL: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-5399247/UNICEF-kids-rights-campaigner-jailed-rape-boy-13.html> (дата звернення: 22.11.2020).
16. Zum Toten missbraucht. Kindersoldaten in den kriegern der Welt. – Junge kirche, 2000/6. – P. 329–336.
17. Williamson R. Children and Armed Conflict: Towards a Policy Consensus and Future Agenda – Ten Years after the Machel Study. Wilton Park Paper. Report based on Wilton Park Conference. 2008. 19–23 March.
18. Implementation handbook for the Convention on the rights of children prepared for UNICEF by Rachel Hodgkin and Peter Newell. Fully Revised Third Edition. website: URL: http://www.unicef.org/publications/files/Implementation_Handbook_for_the_Convention_on_the_Rights_of_the_Child_Part_1_of_3.pdf (date of application 21.12.2020)
19. Official UNICEF: website: URL: <https://www.unicef.org/media/current-issues> (date of application 21.12.2020)
20. Official UNICEF: website: URL: <https://www.unicef.org/press-releases/unicef-statement-allegations-sexual-exploitation-and-abuse-democratic-republic-congo> (date of application 21.12.2020)

Malik K. Protection of the rights and freedoms of the child as a priority area of the United Nations Children's Fund (UNICEF)

Summary. The article is devoted to the peculiarities of the functioning and problems in the activities of the international organization UNICEF. The main provisions and tasks of the organization and its role in international social policy in the world are revealed. As the protection of children's rights and interests is multifaceted and relevant, the problems in this area can be considered from different aspects. A detailed analysis of the development of the protection of the rights and interests of children makes it clear at what level the UN Children's Fund provides its activities. Characterization of the movement of social programs of the organization, both internal and external, makes it possible to identify certain shortcomings in the activities and implementation of its policy. Analysis of the problems faced by the Foundation helps to understand in which direction the organization should move in the future. The author of the article considers the main shortcomings of UNICEF's work and the measures taken by the management to address them. After analyzing the study, the author came to the conclusion that to solve problems in the organization it is necessary to more accurately distinguish the state of partnership with the organization; to be more loyal to the policy of states and not to affect government partners regarding the imperfect social policy in the

field of protection of the rights and interests of children. In some areas of its work, UNICEF is more result-oriented than result-based management, which gives rise to weaknesses in the organization and less sustainable programs. Sometimes imperfect risk analysis and valuation of areas of activity make programs less effective and fail. Imperfect staff selection often draws UNICEF into scandalous discussions. Sometimes children suffer from violence and harassment by peacekeepers, employees of the organization, leaders who abuse their official position, which negatively affects the reputation of the Fund and leads to a reduction in funding from the government and partners.

Key words: child protection, social programs, exploitation of children, abuse of position, problems of functioning, international organization, service.